

den zoeken. In één woord heeft hij den zin van nationaal en internationaal gevat. De handhaving van het internationaal verband en van het nationale onderscheid vindt haar zin in de religie. En Hij, zoo vervolgt Paulus, heeft daarom de tijden der onwetendheid overgezien, de onwetendheid, die zich openbaarde in den cultus van den onbekenden God. Want Hij maakt zich thans bekend, en verkondigt nu allen menschen alom, dat ze zich van hun valsche religiositeit bekeeren zullen, omdat Hij een dag gesteld heeft, waarop Hij internationaal den aardbodem rechtvaardig zal oordeelen door Christus Jezus.

Wie Hand. 17 legt naast het woord van 1 Tim. 2, kan nooit meer de nationale feiten van regeringsjubileum en troonwisseling isoleeren van Gods internationale verlossingswil, en evenmin de internationale omstandigheden van vandaag losmaken van Gods genadig bestel over ons nationale leven. Want het is alles nu opgenomen in den grooten gang, waarmee God komt van Golgotha naar den dag, waarop Hij ook ons volk door Christus rechtvaardig oordeelen gaat. We zien vandaag terug naar 1898, en zeggen: vijftig jaren! Maar daarachter zie ik God, onzen Zaligmaker, die ook deze halve eeuw gebruikte om zich hier en in de overzeesche gebiedsdeelen bekend te maken in Christus, en die al die jaren ons volk verkondigde, dat het zich bekeeren zou. We zien voortuit naar de toekomst onder Koningin Juliana, en veel is nevelig; maar één ding zie ik heel scherp: Christus komt nabij, om de volkeren te oordeelen in rechtmatigheid.

Nu wil ik al het bijzondere zien, heel den zegen, dien ons volk in onderscheiding van andere volkeren ontving. En ik kan danken: er staat nog een troon in Nederland, en de dynastie bleef behouden. Een Koningin gaat heen, die haar ambtseid niet verloochend heeft, en de kerk heeft vijftig jaren een stil en gerust leven ontvangen uit Zijn genade, door haar dienst. God gaf door haar de kerk de mogelijkheid van een leven in alle godzaligheid en eerbaarheid. En Hij wilde de zaligheid van ons volk. Maar nu moet ik ook bidden, want ons volk rookt in massa voor den onbekenden God; en het oordeel nadert over de weigering der bekeering. En de kerk? Een stil en gerust leven heeft ze gehad, maar waar is de dankbaarheid, die zich bewijst „in alle Godzaligheid en eerbaarheid“?

Koningin Juliana beklimt den troon. En ik erken den zegen der continuïteit, temeer nu overal in het buitenland de revolutie oplaait. Nóg is de genade over de kerk, en over heel ons volk, groot. Er zijn nog

mogelijkheden, en ik wil danken God, onzen Zaligmaker. Maar de zorg is groot: de positie van de Kroon is in de nieuwe grondwet vaag. Dat is vandaag benauwend: een eed op de grondwet, maar niemand zegt wat die constitutie precies inhoudt; de vastigheden van het geschreven recht gaan wankelen, en we moeten maar vertrouwen hebben in wat de regering straks gaat doen. De nevel rondom de kroon is ondoordringbaar dicht geworden, ten spijt van alle illuminatie. Wat gaat het worden? Wisseling van personen, die de kroon dragen naar het welbehagen Gods en bij zijn gratie? Of vervanging van den troon door een anderen stoel, waarvan zelfs het ontwerp nog niet bekend is, ook al heeft men reeds een weidschen naam ervoor gevonden? Wie den revolutiegeest onderkent, die bij de grondwetsherziening zich vertoonde, huivert en hij zal met groote ontroering voor Hare Majesteit Juliana bidden. En voor de kerk hier en in Indië tevens. Dynamiet onder haar troon betekent, dat de lading wordt aangebracht onder den vloer der kerk. Want de positie van haar Kroon is een levenskweslie voor de kerk, en voor de verlossing van de volkeren hier en ginds. God, onze Zaligmaker, zij Haar en daarin ons genadig! Bij haar ambtsaanvaarding zie ik Christus komen, met een rechtvaardig oordeel over kerk en volk. Het oordeel is rechtvaardig, want wat heeft Nederland gedaan met zijn genade in de vijftig jaren, waarin Koningin Wilhelmina den scepter zwaalde?

Daarom is elk feestvertoon, dat zich losmaakt van den hoogen ernst der afgekondigde genade en van de strakke dreiging van het afgekondigde oordeel, zonde. Want de genade van de bekendmaking der waarheid is nooit zonder bevel van geloof en bekeering; en de dreiging over de ongehoorzaam is nimmer ijdel. Is er een nationaal feit ná Pinksteren? Een regeringsjubileum, nu de tijden der onwetendheid zijn voorbijgegaan? Maar dan is geoordeeld, wie thans het gebed van den onwetende blijft bidden. Is er een nieuw begin bij de continuïteit van het oude Oranjehuis? Maar dan wordt het zaak om uit te kijken, en met nadruk de kerkvraag te stellen. Want de altaren voor den onbekenden God zijn thans den Heere een gruwel. Zeker, als ze den naam van Christus annexeren, en onderwijl de kennis der waarheid wegnemen. Er is geen verontschuldiging meer voor de onwetendheid.

De troonswisseling is bij uitstek dag van zelfonderzoek voor ieder, of hij onder een Christelijken naam niet misschien onchristelijke leer of leven voert.

VOOR GOD WIL ICK BELIJDEN

D. WIJNBEEK

Het levensdevies van de bekende persoonlijkheid, z.g. historische woorden, missen vaak elken grondslag of zijn ons op verwarrende wijze overgeleverd.

Luther sprak nimmer op den Rijksdag te Worms: „Hier sta ik, ik kan niet anders“; Willem van Oranje is nooit bij het vertrek van Philips den Tweede uit deze landen aanwezig geweest, zoodat hem zeer zeker de woorden: „Niet de staten, maar gij, gij, gij.....“ nooit konden worden toegevoegd.

Zoo ook is door de voorbijgegangene 50 jaren onder de regering van Koningin Wilhelmina het zoo bekende: „Christus voor alles“ op wonderlijke wijze tot een devies uitgegroeid.

Nimmer vormden zij echter het onderdeel van de toespraak van onze Koningin, maar zijn deze in het Fransch geschreven woorden geplaatst door Haar onder haar portret in het jaar van herdenking van Nederlands onafhankelijkheid. Als geschenk van den Zuid-Amerikaanschen Bond voor Wereldvrede, bood Mevr. Angela de Oliveira da Costa aan H.M. een copy aan van den Christus van den Andes. De beide Zuid-Amerikaansche republieken Argentinië en Chili hadden ter herinnering aan den tusschen beide landen gesloten vrede op het grootsche Andesgebergte een geweldig Christusbeeld opgericht, gegoten uit het brons der kanonnen. Een Christusbeeld, waarvan de toen aangeboden copy staat in het trappenhuis van het Vredespaleis te 's-Gravenhage, een afbeelding, waarbij de Heiland op onbijbelsche wijze het kruis in de hand houdt.

Aan genoemde Mevr. da Costa werd H.M.'s portret overhandigd met handteekening en de woorden: „Christ avant tout“. De vaak zoo grillige historie bracht dit woord naar voren, waarop H.M. in 1939 terugkwam in een radiorede met de woorden:

„Omdat velen mij gevraagd hebben naar mijn persoonlijk geloof en persoonlijke ervaring en mij herinnerd werd aan de woorden: „Christ avant tout“, die ik eens neerschreef, voeg ik ten besluite het navolgende nog hieraan toe.

De ervaring, die aan die woorden ten grondslag ligt, is mijn leidster geweest om tot bovenstaand inzicht te komen. Ik hoop aan die woorden: „Christus voor alles“ tot aan mijn laatste ademtucht trouw te blijven. Daartoe geve Hij mij de kracht“.

Voor God wil ik belijden. Te schrijven over het leven van H.M. als lid der Ned. Herv. Kerk, als geloofge, legt ons een dubbele kiem op. Het leven van onze Vorstin, waarin reeds zooveel aan het openbare leven moet worden prijs gegeven, weerhoudt ons, een oordeel of omschrijving te geven van Haar geloofsleven. Zij was het, die altijd met de meeste gestrengheid er voor heeft gewaakt, dat Haar kerkgang een bezwaarswaardigheid werd. Ons volk was in die opzichten maar al te vaak niet fingevoelig, maar wanneer men praatte met de kosteren der Haagsche kerken, kon men altijd weer, zooals uit den mond van den bekenden Heer Vader, koster der Grooten Kerk te 's-Gravenhage, vernemen, dat slechts een paar minuten voor den aanvang van den dienst bericht werd gezonden, dat H.M. den kerkdienst wenschte bij te wonen. Moest vroeger een zwaarder offer worden gebracht aan protocol en uiterlijk vertoon, vooral na de malaisejaren bracht de eenvoud van ons hofleven ook hier meer normale verhoudingen. In de hoofdstad, tijdens het jaarlijkse bezoek, werd meestal plotseeling een of andere kerk bezocht, daarmee afwijkend van de traditie, den dienst in de nabij het paleis gelegen Nieuwe Kerk bij te wonen. Wel zeer eenvoudig was dit alles in tijden van ballingschap en na-oorlogsch Nederland.

De van Dorp uit Londen vertelde mij, hoe vaak onvermoed door de andere kerkgangers, ook H.M. bij een avondmaalviering naar voren trad om zich onder de mede-avondmaalgangers te scharen. Zoo woonde onze Koningin altijd de diensten bij voor de marechaussee in de nabijheid van Haar landhuis in Engeland. Maar toen in ontredderd Nederland de Landsmoeder een villa in het geteisterde Scheveningen uitkoopte als Haar tijdelijk verblijf, werd ze voor mij op die Zondagen de gewone kerkmenschen, zooals ze zich dit zelf wenschte. Na de Godsdienstoefening in de Badkapel liep H.M. dan een paar straten om en had als ieder Hollandsch huisgezin, dat den Zondag eerbiedigt, het uurtje van koffiedrinken in het kleine huis aan den breeden weg, waar de tram langs reed en velen haar onvermoed zijn gepasseerd.

Overziende deze 50 jaar, denken we terug aan de inhuldiging, welke op persoonlijk verzoek van H.M. werd geopend met een kerkdienst, waarin de hofpre-

diker, Dr van der Flier, voorging naar aanleiding van de woorden uit Psalm 29: „En nu, wat verwacht ik, o Heere; mijne hope is op U“.

Na de vermoede weken werd op gelijke wijze het feest der inhuldiging besloten met een kerkdienst in hetzelfde gebouw. Dan treft ons echter, wat ons tot nu toe steeds pijnlijk verbaast, hoe juist de omgeving van het Koninklijk gezin niet begrijpt de betekenis van zulk een persoonlijke daad. Ook in 1898 beschouwden de aanwezigen dezen laatste dienst slechts als een wijdingsvolle plechtigheid en slechts twee ministers waren in staat de psalmen en gezangen mee te zingen.

Voor God wil ik belijden. Zoo sprak het 18-jarige meisje bij de aanvaarding der regering.

Hoog is mijn roeping, schoon de taak, die God op Mijn schouders gelegd heeft. Ik ben gelukkig en dankbaar, het Volk van Nederland te mogen regeren, een volk, klein in zielental, doch groot in deugden, krachtig door aard en karakter.

Het was in de tijden, toen o.m. keizerin Elisabeth van Oostenrijk door een anarchist werd vermoord. Wat later bleek, in het eerste tiental jaren dezer eeuw, een tijd van koningsmoorden als die van Servië en Portugal, komt ook in 1898 naar voren, als de jonge Koningin, op de vraag van een hofdame, antwoordt: „Beangst ben ik niet, want ik weet, dat ik gedragen word door de gebeden van Gods kinderen“.

In haar leven komen dan hoe langer hoe meer de persoonlijke accenten in haar woorden naar voren. Na moeilijken tijd van levensgevaarlijke ziekte en droeve teleurstelling spreekt zij in 1904 tot de adelborsten: „Onze groote vlootvoogden namen Gods Woord tot richtsnoer van hun leven, en beschouwden vroomheid als de eerste deugd“.

Zoo onthult Koningin Wilhelmina het standbeeld voor Graaf Willem Lodewijk te Leeuwarden, twee jaar later, waarbij zij o.m. zegt:

„Eén God, één volk, één land, ziedaar de band in dagen van gevaar gevochten tusschen de zonen van Graaf Jan van Nassau en het volk der lage landen. Hij, die zooveel der Friezen Vader genoemd werd, heeft de zonen van Frieschen stam aangevoerd in den grooten strijd voor verdraagzaamheid en onafhankelijkheid, gevoerd door de Vereenigde Nederlanden“.

Het leven verdiept de woorden van onze Vorstin. Onnoodig is het aan te halen haar redevoering bij het standbeeld van De Coligny in 1912 te Parijs. Een jaar later spreekt zij op een zendingsconferentie:

„Moge de waarheid, die in Christus is, de duisternis der menselijke ellende beschijnen, en moge de onnaspeurlijke rijkdom Zyner Goddelijke liefde onvergankelijke blijdschap wekken in de harten van alle schepselen Gods“.

Dan komt de nood over ons vaderland en op het eerste mobilisatie-kerstfeest wordt de algemeen bekende kerstgroet uitgesproken:

„Het kindeke Jezus heeft ten allen tijd veel vertrouwen gevraagd. Het vraagt dit nog steeds. Aan ons de fiere moed Het dit te schenken. Laten wij met de Herders gaan in het gebed naar de kribbe, naar het kruis, met AL onze noden en vragen. Tot ten slotte ons vragen verlaten en ons gebed en geloof overgaan in aanbidding“.

Is de oorlog wapenstilstand geworden, bedreiging van den troon verandert zich in spontane huidebetuiging na het z.g. November-alarm. De Christelijk sociale arbeidersorganisaties spreken H.M. toe met de woorden:

„De betekenis welke gij aan deze ure wilt geven wordt door Mij zeer gewaardeerd. Wij zijn veilig geweest in Gods hand. Wij voelen, dat Zijne leiding aan onze historie gegeven, opnieuw is bevestigd. Wat was en is, zal ook in de toekomst zijn.“

Het Evangelie behoort ook aan de toekomst, het is aan geen tijd gebonden; het gaat met ons mede; het gaat ons voor.

Daaruit Mijn kracht puttende in den nieuwen tijd-kring, die zich voor ons vaderland ontsluit, is het Mijn wensch met Mijn geheele volk samen te werken, ten einde op te trekken het vele, waarvoor de hoeksteen thans gelegd zal worden“.

En hoe wij ook mogen oordeelen over het Protestantisme dezer eeuw in Frankrijk, onze Vorstin verloochent haar afkomst niet bij de herdenking van den 400-jarigen geboortedag van Gaspard de Coligny.

„Als afstammeling van den Admiraal de Coligny, stel ik er prijs op met u op dezen herdenkingsdag hulde te brengen aan de nagedachtenis van den grooten Hugenoot en den grooten Franschman, die Mijn voorzaat is, wiens geloof het erfdeel is van allen, die in Christus gelooven.“

„Hoewel gestorven spreekt hij nog tot ons; hij hield stand als ziende den Onzienlijke“.

Ik bid God, dat het geloof, dat de kracht van zijn leven uitmaakte, bij toeneming onze steun en sterkte zij“.

Zoo duidelijk doen uitkomend Haar overtuiging, weet deze Oranje ook juist ruim en vol eerbied tegenover de fouten van het verleden te staan.

Wat onder de regering van Haar Vader in 1872 tot een twist werd tusschen Rome en Dordt, was in 1922 een eensgezinde herdenking. Eén April, eeuwfeest van de inname van Den Briel, werd ondanks Gorkumsche martelaren en inquisitie-wreedheden door een ieder herdacht. Op het Oude Plein sprak zij:

„Den Briel, eersteling der Nederlandsche vrijheid;

Nederland, heid groot.

Wij gede dat de in en nog her

Aan on welke onze toekomst tradities w bouwende vernieuwing oude vader

Meelevo oorlog om zij door ta

„Van ho van uw lew slagen; ho gelaat gele moed, uw leed! Ik w huls, is uw

Het hoc leum is h tauratie v in het pr persoonlijk sterk naar

„Mijn v van hetge geesteskin Het ware eeren, of l Gods werk Godsbestie sproot, in gesteld tot van den st ten.

Te zame trouw, die den sterv heeft zich alleen in l allen nog z heden reik geschieden tegen vree den die w allen binne de groote bled mag h held brach roeping te hebben da en voor de legd, zoow gezin der

Vader des blijven, on door hem g een groot w weg van l de hulp va

„Wees een Maar kes terland, ric watersnood een heenw levensnood

„de krac door geme den waters onzer dijk van Mij willen vere

De radio taot tusscl klank van nen wij da „in ons c hooger en l

Maar ge mondelinge naar den C „Welk e niet in on licht, dat

Onze tijc geloof. Het Ker waagt het Vertrouw lijke geme

Zoo wor ieder kruis gedragen,

Oorlog d in handen. thans in d den we n vorstin. Zij

„Op die vergeten g